

ТМ	Г. XXXII	Бр. 2	Стр. 449 - 452	Ниш	април - јун	2008.
----	----------	-------	----------------	-----	-------------	-------

Осврт

Александр Анатољевич Гритчин
Белгородски државни
технолошки универзитет

Примљено: 15.12.2007.

ЗАДАЦИ ЦИВИЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ МИРОВНИХ СНАГА УН У УСЛОВИМА ЕКСТРЕМНЕ МИГРАЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА

Савремену међународну ситуацију карактерише растућа сложеност задатака који стоје пред међународним снагама УН. За то постоји неколико разлога.

Први разлог се крије у проширењу сфере мировних операција које представљају одговор светске заједнице на развој нестабилности у различитим деловима света. У вези с тим треба подсетити да су од 1948. године Уједињене Нације организовале и оствариле 61 мировну мисију, од којих 15 и данас трају. У већини њих учествују не само војне, већ и цивилне полицијске снаге.

У мировним мисијама ради 101.162 људи, укључујући и 9.657 цивилних полицајаца. Са таквим потенцијалима своје мировне делатности и користећи разне механизме, какав су и мировне мисије, Уједињене Нације раде на "превентивној дипломатији", односно покушавају да реше конфликте и спорове међу сукобљеним странама.

Као друго, мировне мисије све чешће прате активности, усмерене ка решавању многобројних задатака везаних за успостављање мира и организовање мирног живота људи. Неке такве активности, као што је нпр. посматрање тока избора у Авганистану 2004. године, програми разминурања у Мозамбику и обука сарадника цивилне полиције у Хаитију, остваривали су се у оквиру мировних операција УН. При томе се поједини аспекти тих активности настављају и по завршетку мировне операције.

Друге врсте активности остваривале су се на молбу влада, нпр. у Камбоџи, где и данас функционише Одељење УН за људска права; у Гватемали, у којој УН пружа помоћ у реализацији мировног споразума, утичући тако на практично све аспекте живота у земљи.

У том смислу посебно интересовање изазива мировна мисија УН у Либерiji (UNMIL – UN Mission in Liberia), где су УН у септембру 2003. године, у складу са резолуцијом 1509 Савета безбедности, отвориле одељење за помоћ процесу успостављања мира, као и заштиту хуманитарних активности и људских права. Задаци мисије су, такође, и реформисање система државне безбедности, укључујући и избор и обучавање запослених у новим полицијским структурама.

Ова мировна мисија је интересантна због тога што у састав мировног особља УНМИЛ, који чине 13.939 војника, 212 војних посматрача и 1.176 цивилних полицајаца из 39 земље, улази и први контингент полицајаца из Србије.

Важно је истаћи да Србију у мировним операцијама УН укупно представља 18 сарадника, од којих 9 раде у УНМИЛ – 3 цивилна полицајца и 6 војних посматрача. Три војна посматрача део су UNOCI (Обала Слоноваче) и 6 војника улазе у састав снага MONUC (Демократска Република Конго). Такво представљање Србије у мировном покрету УН осигурало јој је 91. место у свету по броју сарадника у операцијама за обезбеђивање мира.

Као треће, савремена политичка ситуација у свету захтева активизацију напора у области међународног хуманитарног права и решавање низа проблема који су се скупили у овој области. Неки од тих проблема су:

а) Заштита основних људских права и слобода. Низ мировних мисија УН укључује и такозвану "компоненту људских права", која је присутна нпр. у Грузији и Гватемали. На Хаитију ова компонента део је заједничке операције УН и Организације америчких држава (ОАС);

б) Пружање ванредне помоћи у условима хуманитарних катастрофа. У тим условима, организације и мисије УН обезбеђују жртвама – најчешће деци, женама и старцима – храну и лекове, склониште и материјално-техничку подршку.

Посебан значај у реализацији мисија међународних полицијских снага у последње време имају активности у условима екстремне миграције становништва.

Разлог за то крије се у чињеници да је проблем избеглица и принудно расељених особа један од најсложенијих глобалних проблема савременог доба. Управо због тога УН организује велики број дискусија посвећених решавању тог проблема, издаје значајан број брошура, књига и часописа (нарочито часопис "Избеглице"), и на тај начин наставља да тражи најефективнији начин помоћи тим категоријама становништва.

Док једни стручњаци траже начине за побољшање сарадње између хуманитарних организација, други се концентришу на корекције међународног права које дефинише рад у овој области. И једни и други се, међутим, слажу да је ово глобални проблем. Сви приступи његовом решавању треба да буду конструктивни и да обухватају све аспекте проблема.

Од тренутка оснивања, УН стално ради на заштити избеглица у целом свету. Године 1951, када је основана Канцеларија Високог комесара УН за избеглице, под њен мандат је потпадало око милион избеглица. Данас тај број износи 17,5 милиона. Овome треба додати и 2,5 милиона избеглица које се налазе под контролом Хуманитарне мисије УН за палестинске избеглице на Блиском Истоку и више од 25 милиона принудно расељених особа.

Те 1951. године већина избеглица били су Европљани. Данас највећи део долази из Африке и Азије. Развој догађаја последних година показује да кретања избеглица имају карактер масовног одлива становништва, више него индивидуалног. Осамдесет процената избеглица у савременом свету су жене и деца¹.

Осим тога, и разлози масовних одлива становништва су постали много разноврснији, укључујући и природне и еколошке катастрофе и крајње сиромаштво. Резултат тога је чињеница да многе данашење избеглице не

¹ Human Rights and Refugees. Fact Sheet No. 20 – Center for Human Rights United Nations Office. – Geneva, 1994.

одговарају статусу избеглице по Конвенцији која дефинише избеглички статус. Конвенција се односи на жртве прогона по расним, религиозним, националним мотивима, припадању одређеној друштвеној групи или политичкој опцији.²

У објављеном извештају Управе Високог комесара УН за избеглице каже се да су Ирак, Кина, Пакистан, Србија и Русија по подацима из 2006. прве на листи земаља чији грађани траже азил у економски развијеним земљама.

Најпривлачнија земља за избеглице 2006. и током првих шест месеци 2007. биле су САД (око 50 хиљада молби за азил у 2006. и скоро 27 хиљада од почетка 2007. године). На листи најпривлачнијих земаља следе Шведска, Грчка и Француска.

УН су такође веома забринуте повећањем броја принудно расељених особа током последњих година. "Принудно расељеним особама се сматрају они људи који су били принуђени да напусте своје домове, али су остали на територији своје земље".³ Пошто не напуштају територију своје земље, они нису укључени у данашњи систем заштите избеглица. Већина принудно расељених особа долазе из земаља у развоју. У неким земљама број принудно расељених лица прелази 10% укупног броја становништва.

Постоје региони у којима је проблем екстремне миграције постао "хроничан". Један од таквих региона је Палестина. Пружање помоћи палестинским избеглицама од 1949. води Блискоисточна агенција УН за помоћ палестинским избеглицама и организацију радова. Данас ова агенција пружа основне услуге у области здравства, образовања, ванредне помоћи и социјалне помоћи за више од три милиона регистрованих палестинских избеглица.

У другим регионима, као што су нпр. Јерменија и Азербејџан, или Монголија, проблем избеглица и принудно расељених особа ескалирао је релативно скоро. Ипак, у свим случајевима неопходност решавања проблема екстремне миграције један је од најважнијих разлога за рад на повећању ефикасности рада цивилне полиције УН.

Литература

- Организация Объединенных Наций. Основные факты. – М.: Весь мир, 2000. – 424 с.
 Бочарова С.Н. Роль общественных организаций в защите прав человека // Вестник МГУ. Сер. 11. Право. – 1997. - № 1. – С. 98 – 105.
 Митрофанов М.В. Служащие международных организаций. Персонал организационной системы ООН. – М.: Академия МВД, 1991. - 118 с.
 Снаге за очување мира. Питања и одговори. УНПРОФОР. – Zagreb, 1994. – 13 p.
 Basic Facts About the United Nations. – Department of Public Information. – New York: United Nations, 1998. – 348 p.
 Human Rights and Law Enforcement. Field Guide for International Police Task Force Monitors of the Peace Implementation Operation in Bosnia and Herzegovina

² Международное гуманитарное право в документах. – М., 1996. – С. 101 – 122.

³ Аналитический доклад Генерального секретаря ООН по вынужденным переселенцам. – E/ CN / 4 / 1992/ 23. – С. 4.

and CIVPOL Officers of the United Nations Transitional Administration in Eastern Slavonia. International Standards and Guidelines for Monitoring, Training and Advice. – New York and Geneva, 1996. – 82 p.

Manuel de la Police Civile des Nations Unies. Departement des operations de maintien de la paix de l'Organisation des Nations Unies. – New York, 1995. – 134 p.

Refugees. The Internally Displaced. – Geneva, 1996. – 30 p.